

Společenské vědy

Maturitní témata pro školní rok 2017/2018

- **Psychologie.**
Vymezení pojmu, vznik psychologie. Historický vývoj psychologie od antiky po současnost. Předmět psychologie, psychologické disciplíny.
- **Psychologie osobnosti.**
Předmět psychologie osobnosti. Osobnost, její pojem, vlastnosti a struktura. Typologie osobnosti. Teorie vývoje osobnosti (psychoanalýza, behaviorismus, humanistická, kognitivní, transpersonální psychologie) a jejich představitelé.
- **Psychohygienu.**
Předmět a cíl. Duševní zdraví. Faktory ovlivňující duševní zdraví. Stres, stresor, účinky stresu. Mechanismy řešení zátěžových situací. Prevence stresových situací. Potřeby člověka (Maslowova hierarchie potřeb), frustrace, deprivace. Patopsychologie.
- **Vývojová psychologie.**
Vývojové etapy osobnosti (Langmeier). Zákonitosti vývoje člověka. Některá pojetí vývoje osobnosti (Freud, Piaget, Kohlberg, Erikson). Problémy v procesu vývoje osobnosti a jejich řešení.
- **Psychické jevy, stavy a procesy.**
Třídění psychických jevů. Psychika, její biologický a sociální základ a projevy. Vnímání, představování, fantazie, paměť, myšlení, řeč. Emoce, city, volní procesy. Učení, jeho druhy a fáze. Efektivní studium.
- **Vlastnosti osobnosti.**
Temperament, vlohy, schopnosti, nadání, talent, obecná inteligence, IQ a jeho měření, EQ, potřeby a postoje. Charakter. Vliv socializace na utváření osobnosti.
- **Právo a morálka.**
Pojem a vývoj práva. Právní řád. Právní normy. Prameny práva, dělení práva, právní vztahy, právní skutečnosti, právní subjektivita a odpovědnost. Právo veřejné a soukromé.
- **Veřejné právo.**
Právo ústavní a správní, správní řízení, obce. Trestní právo, trestní odpovědnost, trestné činy, stadia trestného činu systematika, dělení a druhy trestů. Trestní právo procesní, trestní řízení a jeho účastníci, stadia trestního řízení.
- **Soukromé právo.**
Občanské právo, Vlastnické právo, Dědické právo, smlouvy a Závazkové právo, Rodinné právo, Pracovní právo. Občanské soudní řízení. Orgány právní ochrany.

- **Ekonomie.**
Pojmy ekonomie a ekonomika. Ekonomické systémy a zákony. Vývoj ekonomického myšlení, vývoj českého hospodářství. Národní ekonomika, HDP, inflace a nezaměstnanost. Sociální pojištění a dávky, osobní finance, banky a další finanční instituce, cenné papíry a burzy, investiční portfolio.
- **Tržní a plánovaná ekonomika.**
Hospodářský proces a ekonomické systémy, trh a tržní mechanismus, poptávka a nabídka, konkurence a tržní selhání. Role státu v tržní ekonomice, hospodářská politika. Peníze a jejich funkce. Státní rozpočet a daně, veřejné finance. Hospodářství a Evropská Unie.
- **Svoboda. Lidská práva. Spravedlnost.**
Pojem svoboda. Svoboda pozitivní, negativní, formální a reálná. Svoboda v dějinách. Vymezení lidských práv, ochrana lidských práv. Základní listina práv a svobod, historie jejího vzniku. Práva a svobody v naší zemi po 2. světové válce. Pojem spravedlnost, příklady pojetí spravedlnosti.
- **Ústava.**
Ústava - nejvyšší zákon státu, typy ústav. Princip dělby státní moci a princip brzd a rovnováh. Ústavní orgány, jejich volba a jmenování. Legislativní proces. Myšlenkový odkaz J. Locka a Ch. Montesquieho. Český ústavní vývoj. Česká ústava 1993.
- **Politologie.**
Předmět a disciplíny. Dějiny politického myšlení. Demokracie a nedemokratické systémy. Politická participace a pluralita. Politická socializace. Politické ideologie. Volby a volební systémy. Politický extremismus. Média a politika. Politické strany, politické spektrum.
- **Sociologie.**
Předmět, cíl, funkce, metodologie, vznik a vývoj. Sociální útvary, skupiny. Sociální stratifikace, status a mobilita. Sociální změna, teorie vývoje. Sociální instituce a organizace.
- **Společnost a kultura.**
Společnost tradiční, moderní, postmoderní, masová, multietnická, globalizovaná. Kultura, subkultura, akulturace, kulturní rozdíly, kulturní relativismus, etnocentrismus, krize hodnot. Migrace, integrace, segregace, netolerance, xenofobie, rasismus.
- **Filozofie.**
Vznik filozofie, předfilozofické myšlení - mýtus. Vymezení pojmu filozofie, základní filozofické otázky. Vztah k vědě, náboženství, umění, ideologii a k ostatním vědám. Filozofické disciplíny.
- **Vznik a vývoj antické filozofie.**
Filozofie jako láska k moudrosti, Milétská škola, Elejská škola, Pythagoras. Antičtí atomisté, Hérakleitos. Antropologický obrat, Sofisté, Sokrates.

- **Vrcholná antická filozofie.**
Platón a jeho škola. Platonova ontologie, gnozeologie, metoda. Politické názory. Aristotelés jako zakladatel vědeckého myšlení. Aristotelova filozofie, systém a metoda. Úvahy o člověku a společnosti. Srovnání s Platónem.
- **Helénistická filozofie.**
Charakteristika doby a časové vymezení. Filozofická hledání pozdní antiky - stoicismus, epikureismus, skepticismus a jejich zástupci. Eklekticismus, novoplatonismus, Plotinos.
- **Středověká filozofie.**
Filozofie křesťanského starověku a středověku, splývání křesťanství s antickou racionalitou. Apologetika, patristika, scholastika. Sv. Augustin, Tomáš Akvinský. Postavení filozofie v tomto období. Spor o univerzálie, vývoj a prozatimní řešení - Pierre Abélard.
- **Renesanční filozofie.**
Duchovní obrat od středověku k novověku. Politická, společenská a vědecká východiska renesančních myslitelů, nový pohled na člověka, svět a vesmír. Mikuláš Koperník, Giordano Bruno, Jan Kepller, Galileo Galilei, Mikuláš Kusánský. Sociální a politické myšlení renesance. N. Macchiavelli, H. Grotius, T. Hobbes, T. More. Francis Bacon.
- **Racionalismus a empirismus.**
Společenskovední zázemí starších novověkých filozofů, srovnání pojetí racionalismu a empirismu a jejich představitelů. R. Descartes, jeho současníci, pokračovatelé a kritici. B. Spinoza, G. W. Leibniz, okkasionalisté.
- **Filozofie období osvícenství, novověká filozofie.**
Osvícenské hnutí v Anglii, Francii a Německu. J.Locke, G. Berkeley, D. Hume, Encyklopedisté a materialisté, I.Kant – vypracování kritického problému (Kritika čistého rozumu. Kritika praktického rozumu) Kantova logika, etika.
- **Stát a státní moc.**
Vznik a podstata státu. Teorie vzniku státu, funkce státu, formy státu. Stát a národ. Právní stát. Charakteristika demokratického státu, problémy současné demokracie. Státní moc v demokratických a autokratických státech. Forma státu a vlády České republiky.
- **Sociální psychologie.**
Předmět, metody. Socializace jedince, socializační činitelé. Média. Sociální učení. Sociální skupina, klasifikace skupin. Sociální percepce a činitelé ovlivňující její přesnost.
- **Komunikace.**
Komunikace a její formy, masová komunikace, diskuse. Komunikační manévrování, rizika masové komunikace. Postoje - charakteristika, vlastnosti, vytváření a změna postojů, metody výzkumu a diagnostiky postojů. Předsudky, stereotypy. Asertivita, asertivní dovednosti. Agresivita. Empatie. Altruismus.

- **Mezinárodní vztahy.**

Mezinárodní prostředí, aktéři mezinárodních vztahů, nástroje zahraniční politiky. Konflikt a spolupráce. Mezinárodní právo, mezinárodní organizace. Evropská integrace, historie EU, členství v EU, orgány EU. Proces začleňování ČR do EU. Systém kolektivní bezpečnosti a sebeobran. (OSN, NATO).

- **Globalizace a globální problémy.**

Pojem globalizace, globální problémy, globální rizika. Národní zájem, polarita moci ve 20. století, velmoci, periferie, nové hrozby a konflikty. Česká republika v mezinárodním prostředí, zahraniční politika České republiky.

Zpracovali: Mgr. Eva Bochenská
Mgr. Miroslava Elšíková
Mgr. Jan Ligočský
Mgr. Roman Burda

15. 9. 2017